

Article Info:

Article Type:
Research Article

Article history:
Received October 22, 2024
Received in revised form
December 15, 2024
Accepted December 21, 2024
Published Online December
05, 2024

Keywords:
competency
education
grounded theory method
model
teachers

The Competency Model for Secondary School Teachers from the Perspective of Experts

Esmat Mohammadi¹ , Mohammad Mojtazadeh^{2✉} , and
Rasoul Davoodi³

1. Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: esmat.mohammadi@iau.ac.ir
2. Corresponding author, Department of Educational Administration, Farhangian University, P.O. Box 14665-889, Tehran, Iran. E-mail: m.mojtabazadeh@cfu.ac.ir
3. Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: Rasoul.davoodi@iauz.ac.ir

ABSTRACT

Objective: This study aimed to design a competency model for secondary school teachers based on experts' perspectives.

Method: The qualitative research method was based on a grounded theory approach with prior precedence. The statistical population included researchers, senior education managers, and university professors specializing in the field of teacher competencies in the country's education system. Sampling was conducted purposefully, and data collection was ceased after interviewing 25 experts, once theoretical saturation was reached. The data were analyzed in three stages: open, axial, and selective coding. Validity was ensured through credibility, transferability, dependability, and confirmability criteria. Reliability was confirmed with a Cohen's kappa coefficient of 0.876, indicating strong coder agreement.

Results: Sustainable development of teachers' competencies depends on causal conditions (educational policy-making, motivation, justice, infrastructure), intervening conditions (trust, organizational culture, participation), and contextual conditions (educational infrastructure and technology). Key strategies include innovation and professional growth, while consequential factors involve teacher support, social relationships, and structural transparency. Experts emphasized reforming management, increasing teacher participation, removing political barriers, fostering research, elevating teachers' status, and strengthening research culture. These findings form the "Sustainable Development of Educational Competencies" model, highlighting the interaction of these factors.

Conclusions: Sustainable competency development requires a comprehensive, systemic approach involving policymakers, managers, and teachers collaboratively. The model moves beyond focusing solely on individual skills to create a dynamic, flexible system for ongoing professional development. Continuous revision of educational programs and assessments ensures alignment with evolving societal and student needs, enabling competency development to become a self-sustaining process that better prepares the education system for future challenges.

Cite this article: Mohammadi, E., Mojtazadeh, M., & Davoodi, R. (2024). The Competency Model for Secondary School Teachers from the Perspective of Experts. *Journal of Research in Educational Systems*, 18(67), 73-86. <https://doi.org/10.22034/jiera.2025.519725.3315>

© The Author(s) **Publisher:** Iranian Educational Research Association
DOI: <https://doi.org/10.22034/jiera.2025.519725.3315>

Introduction

This research explores teacher competency within the Iranian education system, emphasizing their role as guides and insightful figures. According to the "Document of Fundamental Transformation of Education" (2011), educators must possess both moral virtues and professional skills. Studies highlight that insufficient teacher competency hinders educational progress (Hartono et al., 2025). Competency encompasses knowledge, skills, attitudes, and behaviors essential for effective teaching, extending beyond instruction to inspiring and emotionally supporting students (Chen et al., 2025). Neskovic et al. (2025) stress the need for adequate knowledge, skills, and time for competency-based education to succeed. Various models outline dimensions of competency, including skills, characteristics, and understanding (Sulbidin & Awang, 2024; Olson & Wyett, 2000). McClelland (1973) introduced a framework identifying three crucial skills for foreign liaison officers: cross-cultural communication, optimism, and fostering positive interactions. This study aims to establish a theoretical model of teacher competency in Iran, drawing from expert insights and existing research..

Method

Research Design

This study is applied in its aim, descriptive in data collection, and qualitative, using the grounded theory approach (Corbin & Strauss, 2021). It follows the "Informed Grounded Theory" approach introduced by Thornberg (2012) and later developed by Hosseini Largani & Mojtabizadeh (2021). Since previous research on teacher competencies exists, a purely inductive method was not feasible. Instead, a blend of inductive and deductive analyses was used to preserve prior knowledge while avoiding the imposition of predefined concepts, leading to the creation of a new theory.

Study Population and Sampling

The study targeted experts and specialists in education, including distinguished researchers with academic

publications on teacher competency, senior managers in the national education system, and university professors specializing in this field. Sampling was purposive and non-probabilistic, ensuring the selection of highly relevant participants. Grounded theory research typically requires 20-30 participants (Radhakrishnan, 2014). This study involved interviews with 25 experts, ceasing data collection upon reaching theoretical saturation.

Inclusion and Exclusion Criteria

Participants included four groups: researchers with scientific publications, university faculty, senior education managers, and higher education specialists—all required to have relevant academic and executive backgrounds. Exclusion criteria involved lack of effective cooperation, changes in professional commitments, and inability to complete the research. Non-inclusion criteria related to insufficient research experience and time constraints to ensure qualified participant selection.

Data Collection

Data were gathered through exploratory semi-structured interviews aligned with the study's theoretical framework. The interview guide contained open-ended questions to obtain valid, in-depth insights from participants. To ensure credibility, a multi-stage review was conducted, refining questions based on feedback for comprehensive qualitative data collection (Hosseini Largani & Mojtabizadeh, 2021).

Data Analysis

Qualitative data analysis followed a three-level coding process within the grounded theory method (Corbin & Strauss, 2021). First, in open coding, key concepts were extracted from transcripts. Next, in axial coding, concepts were continuously compared and grouped into broader categories. Finally, selective coding organized final categories based on contextual conditions, processes, and outcomes, ultimately leading to the identification of a core category structuring the emerging model.

Validity and Reliability

Validity was assessed using qualitative research criteria, including credibility, transferability, dependability, and confirmability (Hosseini Largani & Mojtabizadeh, 2017). Credibility was ensured by sharing initial analyses with participants for feedback. Transferability was supported through purposive sampling and detailed descriptions. Dependability was verified via peer review and the code-recode strategy. Confirmability was established through audit techniques, reflective documentation, and triangulation. Data reliability was evaluated through test-retest reliability and inter-coder agreement (Fazeli et al., 2021), with a Cohen's kappa coefficient of 0.876 indicating high consistency between coders.

Results

This study identifies ten core factors influencing teacher competency: leadership, innovation, infrastructure, professional growth, teacher support, social relationships, trust, justice, research, and transparency. These were grouped into conditional, strategic, and consequential dimensions, with Sustainable Development of Educational Competencies as the central theme.

Conclusions

Teacher competency extends beyond instructional skills to encompass emotional, ethical, motivational, and cultural aspects. The research underscores the need for targeted professional development and adaptation to social and technological changes. Challenges include generalizability and complex classification, but

integrating national and international approaches can refine competency models. Future research should evaluate this model's practical effectiveness and its alignment with evolving educational trends. Emphasis should be placed on personalized teacher development, global equity, and innovation-driven learning approaches for sustainable improvement.

Author Contributions

The authors' contributions to the article derived from the doctoral dissertation are as follows: the first author handled data collection, analysis, and drafting; the second author supervised the research, reviewed results, and finalized the manuscript; and the third author assisted in research design, supervision, and manuscript revision.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors thank all participants in this study.

Ethical Considerations

The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

پژوهش در

نظام‌های آموزشی

دوره ۱۸، شماره ۶۷، ۱۴۰۳
ص ۷۳-۸۶

شاپا (چاپی): ۱۳۲۴-۲۳۸۳

شاپا (الکترونیکی): ۲۳۴۱-۲۷۸۳

Homepage: www.jiera.ir

درباره مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۹/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۰۵

واژه‌های کلیدی:

آموزش و پرورش

الگو

روش نظریه زمینه‌ای

شایستگی

معلمان

الگوی شایستگی دبیران آموزش و پرورش از دیدگاه خبرگان

عصمت محمدی^۱، محمد مجتبی‌زاده^۲✉، و رسول داودی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران. رایانامه: esmat.mohammadi@iau.ac.ir

۲. نویسنده مسئول، استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: m.mojtabazadeh@cfu.ac.ir

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران. رایانامه: rasoul.davoodi@iauz.ac.ir

چکیده

هدف: هدف پژوهش، طراحی الگوی شایستگی دبیران آموزش و پرورش از دیدگاه خبرگان بود.

روش: روش پژوهش کیفی، از نوع روش نظریه زمینه‌ای مسبوق به سابقه بود. جامعه آماری شامل پژوهشگران، مدیران ارشد آموزش و پرورش و اساتید دانشگاهی متخصص در حوزه شایستگی دبیران آموزش و پرورش کشور بود. نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام شد و با مصاحبه ۲۵ متخصص، پس از رسیدن به اشباع نظری، جمع‌آوری داده‌ها متوقف گردید. داده‌ها در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند. برای تضمین روایی، از معیارهای قابلیت اعتماد، قابلیت انتقال، قابلیت ارتباط و قابلیت تأیید استفاده شد و پایایی داده‌ها با ضریب کاپای کوهن ۰/۸۷۶ که نشان‌دهنده توافق بسیار قوی بین کدگذاران است، ارزیابی گردید.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد توسعه پایدار شایستگی‌های آموزشی دبیران نیازمند توجه به سه دسته شرایط است: شرایط علی شامل سیاست‌گذاری آموزشی، انگیزش، عدالت و زیرساخت‌ها؛ شرایط مداخله‌گر شامل اعتماد، فرهنگ سازمانی و مشارکت؛ و شرایط زمینه‌ای مانند زیرساخت و فناوری آموزشی. راهبردهای اصلی شامل نوآوری و رشد حرفه‌ای بوده و عوامل پیامدی نیز حمایت از معلمان، روابط اجتماعی و شفافیت ساختاری را در بر می‌گیرد. خبرگان بر اصلاح ساختار مدیریتی، افزایش مشارکت معلمان، رفع موانع سیاسی، توسعه تحقیقات، ارتقای جایگاه معلمان و تقویت فرهنگ پژوهش تأکید کردند. این یافته‌ها در قالب الگویی تحت عنوان «توسعه پایدار شایستگی‌های آموزشی» ارائه شده که بر تعامل این عوامل تأکید دارد.

نتیجه‌گیری: نتیجه‌گیری نشان می‌دهد توسعه پایدار شایستگی‌های دبیران نیازمند رویکردی جامع و سیستمی است که تمامی عوامل مؤثر را در نظر بگیرد و با مشارکت مشترک سیاست‌گذاران، مدیران و معلمان، نظامی پویا و منعطف ایجاد کند که به طور مستمر برنامه‌های آموزشی را با نیازهای روز هماهنگ سازد.

استناد به این مقاله: محمدی، عصمت، مجتبی‌زاده، محمد، و داودی، رسول. (۱۴۰۳). الگوی شایستگی دبیران آموزش و پرورش از دیدگاه

خبرگان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۸ (۶۷)، ۷۳-۸۶. <https://doi.org/10.22034/jiera.2025.519725.3315>

ناشر: انجمن پژوهش‌های آموزشی ایران

© نویسندگان

مقدمه

بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، معلمان نقش کلیدی در تحقق اهداف نظام تعلیم و تربیت دارند و باید از فضائل اخلاقی، شایستگی‌های حرفه‌ای^۱ و هویت توحیدی^۲ مبتنی بر معیارهای اسلامی برخوردار باشند (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۹۰). تحقیقات نشان می‌دهد که کمبود شایستگی معلمان یکی از موانع اصلی بهبود نتایج آموزشی است (Hartono et al., 2025).

شایستگی معلمان شامل دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای لازم برای تدریس مؤثر و حمایت از رشد جسمی و عاطفی دانش‌آموزان است (Chen et al., 2025). در عصر انقلاب صنعتی چهارم، پنج شایستگی ضروری معلمان شامل مهارت‌های آموزش و یادگیری اینترنتی، توانایی تجاری‌سازی فناوری، درک فرهنگ‌های جهانی، برنامه‌ریزی آینده‌نگر و مهارت‌های مشاوره‌ای است (Fithriani et al., 2025). نقش معلمان باید فراتر از تدریس باشد و شامل تسهیل‌گری یادگیری، الگو بودن، ارزیابی عملکرد و توسعه منابع آموزشی شود (Neskovic et al., 2025). الگوهای شایستگی از مک‌کلند^۳ (۱۹۷۳) که الگوی کوه یخ شایستگی را معرفی کرد، تا بویاتزیس (۱۹۹۱) با الگوی پیاز شایستگی، و اسپنسر و اسپنسر (۲۰۰۸) که بخش‌های آشکار و پنهان شایستگی را تفکیک کردند، توسعه یافته‌اند (McClelland, 1973; Boyatzis, 1991; Spencer & Spencer, 2008). طبقه‌بندی توانایی‌ها شش دسته شایستگی شامل فراشایستگی، شایستگی عمومی صنعت، مدیریتی و فنی را معرفی کرده است (Spencer, 2008). تعاریف شایستگی معلمان نیز از دانش تخصصی و مهارت‌های عملی (Medley & Crook, 1980) تا ویژگی‌های بنیادی و انگیزشی (Spencer & Spencer, 2008) و ابعاد خودآگاهی و انگیزه شغلی (Kelchtermans & Vandenberghe, 1994) متغیر است (Wen et al., 2025). در این پژوهش، شایستگی به عنوان مجموعه‌ای از توانایی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز دبیران در نظر گرفته شده است که از طریق مصاحبه نیمه‌ساختارمند با خبرگان به دست آمده است و در قالب عوامل و ملاک‌ها به منصفه ظهور رسیده است.

در سال‌های اخیر، توجه جهانی به شایستگی معلمان به عنوان عاملی اساسی در ارتقای کیفیت آموزش افزایش یافته و الگوهای متعددی برای استانداردسازی این شایستگی‌ها ارائه شده است (Darling-Hammond et al., 2017; OECD, 2019). با وجود بهره‌گیری از تجربیات بین‌المللی، نظام آموزش و پرورش ایران نیازمند طراحی الگوی و جامع برای شایستگی دبیران است که ویژگی‌ها و شرایط فرهنگی و سازمانی خاص کشور را مدنظر قرار دهد (کشاورز و بیدختی، ۱۴۰۰؛ حسینی قوام‌آباد علیا و همکاران، ۱۴۰۱). در ایران، خلأهایی در طراحی الگوی شایستگی دبیران وجود دارد؛ تمرکز بیشتر بر تحلیل اسناد بالادستی، کمبود الگوهای اجرایی و شاخص‌های عملی، و بی‌توجهی به دیدگاه معلمان و ابعاد نگرشی، ارزشی و فرهنگی از جمله مشکلات است (Gholami et al., 2019; Khorrooshi et al., 2016; Bahmannia et al., 2020). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که الگوهای شایستگی دبیران در نظام آموزشی ایران کمتر بومی‌سازی شده‌اند (زارعی و اله‌کرمی، ۱۴۰۱). طراحی یک الگوی بومی شایستگی می‌تواند موجب بهبود عملکرد معلمان شود (عسکری متین و کیانی، ۱۳۹۷).

با توجه به کمبود الگوهای بومی‌شده و جامع شایستگی دبیران در نظام آموزش و پرورش ایران، این پژوهش درصدد پاسخ به این پرسش است که: «الگوی شایستگی‌های دبیران آموزش و پرورش کشور ایران از دیدگاه خبرگان کدام است؟». در این راستا، هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی یک الگوی بومی شایستگی دبیران آموزش و پرورش از دیدگاه خبرگان است. تبیین و تدوین چنین الگویی می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای کیفیت آموزش، بهبود عملکرد معلمان و در نهایت رشد و توسعه نظام آموزشی کشور ایفا کند. اهمیت این پژوهش در آن است که با بهره‌گیری از نظرات خبرگان، زمینه شناسایی و تقویت شایستگی‌های کلیدی دبیران فراهم شده و بستر مناسبی برای سیاست‌گذاری‌های آموزشی مبتنی بر شواهد فراهم می‌شود.

الگوهای شایستگی معلمان، به عنوان مجموعه‌ای از مهارت‌ها، ویژگی‌های فردی، دانش و درک، در دو رویکرد اصلی مورد توجه قرار گرفته‌اند: رویکرد «مبتنی بر مهارت» که بر آموزش، برنامه‌ریزی و مدیریت محیط یادگیری تمرکز دارد (Sulbidin & Awang, 2024) و رویکرد «مبتنی بر کیفیت» که ارزش‌های حرفه‌ای، دانش تخصصی و مهارت‌های مرتبط را برجسته می‌سازد (Olson & Wyett, 2000). این دو رویکرد، چارچوبی کلی برای تحلیل شایستگی معلمان ارائه می‌دهند که در مطالعات داخلی نیز بازتاب یافته است.

در ایران، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که شایستگی دبیران باید به صورت چندبعدی و جامع در نظر گرفته شود تا پاسخگوی نیازهای نظام آموزشی باشد. به عنوان مثال، رضایت و صادق بیگی (۱۳۹۷) با الگوی خود که شامل دانش تخصصی، مهارت‌های حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای و سلامت

1. Professional Competencies
2. Monotheistic Identity
3. McClelland, D. C.

روانی است، ابعاد کلیدی شایستگی دبیران را مشخص کرده‌اند. این الگو با یافته‌های جاویدان و همکاران (۱۳۹۷) که بر ترکیب دانش، مهارت و ارزش‌های حرفه‌ای تأکید دارند، همسو است و نشان می‌دهد که شایستگی دبیران فراتر از مهارت‌های فنی صرف است. از سوی دیگر، مطالعاتی مانند سیفی و همکاران (۱۴۰۲) بر اهمیت مهارت‌های عملی تأکید دارند که این موضوع با تأکید دیبایی صابر و همکاران (۱۳۹۹) و زربخش و همکاران (۱۳۹۹) بر نقش دانش تخصصی و مهارت‌های تربیتی و مدیریتی همخوانی دارد. این همسویی در پژوهش‌های داخلی بیانگر این است که برای طراحی الگوی شایستگی دبیران، باید تعامل میان دانش تخصصی، مهارت‌های عملی و ویژگی‌های شخصیتی به طور همزمان مدنظر قرار گیرد.

مطالعات بین‌المللی نیز این دیدگاه جامع را تأیید می‌کنند. به طور مثال، Wen et al. (2025) اهمیت شایستگی تخصصی را برجسته ساخته‌اند، در حالی که Utaminingsih et al. (2024) نقش رهبری یادگیری را به عنوان یکی از ابعاد کلیدی شایستگی معلمان مطرح کرده‌اند. همچنین، Qian et al. (2024) بر ضرورت مشارکت خبرگان در طراحی الگوهای شایستگی تأکید دارند که این موضوع می‌تواند به غنای بیشتر الگوهای داخلی کمک کند. علاوه بر این، Shu et al. (2024) به مهارت‌های فنی و خلاقیت معلمان هنر توجه کرده‌اند و Yang & Hu (2024) ابعاد روانشناختی و ارزش‌های اخلاقی را به عنوان بخش‌های مهم شایستگی‌ها معرفی کرده‌اند. این تنوع در رویکردهای بین‌المللی نشان می‌دهد که الگوهای شایستگی معلمان باید فراتر از مهارت‌های فنی رفته و ابعاد روانی، ارزشی و فرهنگی را نیز در بر گیرند.

با توجه به اهمیت شایستگی‌های دبیران در ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و کمبود الگوهای بومی‌شده و جامع در این زمینه، مسئله اصلی پژوهش حاضر بر این اساس شکل گرفته است که «الگوی شایستگی‌های دبیران آموزش و پرورش ایران از دیدگاه خبرگان کدام است؟» پاسخ به این پرسش مستلزم طراحی الگویی چندبعدی است که ابعاد مختلفی همچون دانش تخصصی، مهارت‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های شخصیتی، ارزش‌ها و باورهای اخلاقی، انگیزش و سلامت روانی را در بر گیرد. برای تدوین چنین الگویی، استفاده از روش‌های علمی معتبر و بهره‌گیری از نظرات خبرگان حوزه آموزش و پرورش ضروری است تا الگویی بومی، جامع و کاربردی شکل گیرد که بتواند به طور مؤثر در بهبود عملکرد معلمان و ارتقای کیفیت نظام آموزشی کشور نقش‌آفرینی کند.

روش

پژوهش حاضر کاربردی، توصیفی و کیفی با استفاده از روش نظریه زمینه‌ای بود (Corbin & Strauss, 2021). این رویکرد نظریه زمینه‌ای، به تاسی از (Thornberg, 2012)، «روش نظریه زمینه‌ای مسبوق به سابقه^۴» (حسینی لرگانی و مجتبی‌زاده، ۱۴۰۰) بود. پژوهش با ترکیب تحلیل‌های استقرایی و قیاسی به شکل‌گیری نظریه‌ای نو پرداخت. جامعه آماری شامل پژوهشگران، مدیران ارشد آموزش و پرورش و اساتید دانشگاهی متخصص در حوزه شایستگی دبیران آموزش و پرورش کشور بود. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و غیر احتمالی انجام شد و با مصاحبه ۲۵ متخصص، پس از رسیدن به اشباع نظری، جمع‌آوری داده‌ها متوقف گردید (Radhakrishnan, 2014). در جدول ۱، مشخصات افراد مورد مصاحبه ارائه شده است.

جدول ۱. مشخصات افراد مورد مصاحبه

ردیف	مدرک تحصیلی	سمت	رتبه علمی	سوابق تجربی
۱	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	تألیف ۵ کتاب و ۱۵ مقاله علمی-پژوهشی و ISI در حوزه شایستگی‌های دبیران
۲	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استادیار	۱۰ سال تجربه پژوهشی در طراحی الگوهای آموزشی
۳	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	دانشیار	۱۲ سال سابقه در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش
۴	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	۲۰ سال سابقه در طراحی استانداردهای آموزشی
۵	دکتری تخصصی	مدیر پژوهشی دانشگاه	استادیار	۸ سال تجربه در ارزیابی عملکرد
۶	دکتری تخصصی	مدیر گروه علوم تربیتی	دانشیار	۱۵ سال سابقه در طراحی آزمون‌های استاندارد
۷	دکتری تخصصی	مدیر گروه علوم تربیتی	دانشیار	۱۵ سال سابقه تدریس و پژوهش در تربیت معلم
۸	دکتری تخصصی	مدیر پژوهشی دانشگاه	استادیار	۸ سال تجربه در طراحی الگوهای ارزیابی عملکرد

4. Informed Grounded Theory

ردیف	مدرک تحصیلی	سمت	رتبه علمی	سوابق تجربی
۹	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	۲۵ سال سابقه در سیاست‌گذاری آموزشی
۱۰	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	دانشیار	۱۲ سال سابقه در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش
۱۱	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استادیار	۱۰ سال تجربه پژوهشی در حوزه شایستگی‌های دبیران
۱۲	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	تألیف ۳ کتاب و ۱۰ مقاله علمی-پژوهشی و ISI در حوزه تربیت معلم
۱۳	کارشناسی ارشد	مدیرکل آموزش و پرورش استان	-	۲۰ سال سابقه مدیریت در سیستم آموزشی
۱۴	کارشناسی ارشد	معاون آموزشی آموزش و پرورش استان	-	۱۵ سال تجربه در سیاست‌گذاری آموزشی
۱۵	کارشناسی ارشد	رئیس دبیرستان نمونه	-	۲۵ سال سابقه در مدیریت آموزشی
۱۶	کارشناسی ارشد	مدیر منطقه‌ای آموزش و پرورش	-	۱۸ سال تجربه در نظارت بر مدارس
۱۷	کارشناسی ارشد	مشاور آموزش و پرورش	-	۱۲ سال سابقه در طراحی برنامه‌های توسعه آموزشی
۱۸	کارشناسی ارشد	رئیس آموزش ضمن خدمت	-	۱۵ سال تجربه در آموزش ضمن خدمت دبیران
۱۹	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	۲۵ سال سابقه در طراحی برنامه‌های درسی دانشگاهی
۲۰	دکتری تخصصی	رئیس مرکز تحقیقات تربیتی	دانشیار	۱۲ سال تجربه در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش
۲۱	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	۲۰ سال سابقه در سیاست‌گذاری آموزشی
۲۲	دکتری تخصصی	مدیر گروه علوم تربیتی	دانشیار	۱۵ سال سابقه تدریس و پژوهش در تربیت معلم
۲۳	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استادیار	۸ سال تجربه در طراحی الگو
۲۴	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	استاد تمام	تألیف ۴ کتاب و ۱۲ مقاله علمی-پژوهشی و ISI در حوزه مدیریت آموزشی
۲۵	دکتری تخصصی	عضو هیئت علمی دانشگاه	دانشیار	۱۰ سال سابقه در طراحی الگوهای ارزیابی عملکرد

پژوهشگران برجسته، اعضای هیئت علمی، مدیران ارشد آموزش و پرورش و صاحب‌نظران آموزش عالی با سوابق علمی و اجرایی مرتبط به‌عنوان معیارهای ورود انتخاب شدند، در حالی که معیارهای خروج شامل عدم همکاری مؤثر، تغییر تعهدات حرفه‌ای و ناتوانی در تکمیل پژوهش بود. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختمند اکتشافی جمع‌آوری و برای افزایش اعتبار ابزار، بازبینی چندمرحله‌ای انجام شد. تحلیل داده‌های کیفی با روش نظریه زمینه‌ای و کدگذاری سه‌سطحی (کدگذاری باز، محوری و گزینشی) صورت گرفت تا مقوله‌های نهایی استخراج شوند. روایی پژوهش بر اساس معیارهای قابلیت اعتماد، قابلیت انتقال، قابلیت ارتباط و قابلیت تأیید (حسینی لرگانی و مجتبی‌زاده، ۱۴۰۰) ارزیابی شد. همچنین، پایایی داده‌ها با پایایی بازآزمون و توافق موضوعی بین دو کدگذار سنجیده و ضریب کاپای کوهن $0/876$ نشان‌دهنده توافق مطلوب بود (فاضلی و همکاران، ۱۴۰۰).

جدول ۲. میزان توافق نظر بین دو کدگذار

		کدگذار دوم		
		عدم توافق	توافق	جمع کل
کدگذار اول	عدم توافق	۵۶	۱۴	۷۰
	توافق	۰	۵۱۵	۵۱۵
	جمع کل	۵۶	۵۲۹	۵۸۵

جدول ۳. میزان ضریب کاپای کوهن

سطح معنی‌داری	میزان ضریب	میزان توافق
۰/۰۰۰	۰/۸۷۶	۵۸۵
		تعداد

یافته‌ها

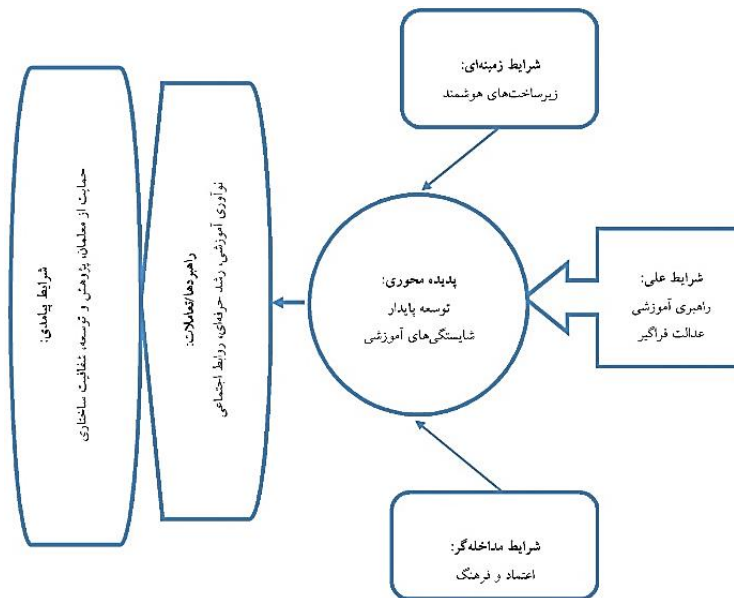
این پژوهش با روش نظریه زمینه‌ای به تحلیل داده‌های کیفی درباره شایستگی‌های دبیران در نظام آموزشی ایران پرداخته و نظریه‌ای جدید بر اساس داده‌های بومی ارائه کرده است. داده‌های حاصل از ۲۵ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان، طی سه مرحله کدگذاری باز (استخراج ۵۸۵ مفهوم اولیه)، کدگذاری محوری (دسته‌بندی در ۲۹ مقوله عمده) و کدگذاری گزینشی (ترکیب ۱۰ مقوله هسته‌ای) بررسی شدند. این فرآیند به سازماندهی داده‌ها، کاهش پراکندگی مفاهیم و ارائه چارچوبی منسجم کمک کرده است. در مرحله کدگذاری گزینشی، مفاهیم استخراج‌شده در قالب یک الگوی تلفیقی و انتزاعی دسته‌بندی شدند تا تحلیل داده‌ها با دقت بیشتری انجام شود.

جدول ۴. مقوله‌های عمده و هسته مجدداً بازسازی‌شده

ردیف	کدگذاری باز مقوله‌های عمده	کدگذاری محوری مقوله‌های هسته	کدگذاری گزینشی نوع مقوله
۱	سیاست‌گذاری و رهبری آموزشی، نظام پرداخت و انگیزش، بودجه‌ریزی	راهبری آموزشی	بعد شرایطی/شرایطی/شرایطی/شرایطی
۲	نوآوری و پژوهش در آموزش، نوآوری در آموزش، روش‌های نوین یادگیری، پیشرفت و بهبود سیستم آموزشی، بهبود کیفیت	نوآوری آموزشی	بعد راهبردی/تعاملی
۳	زیرساخت‌های آموزشی، فناوری آموزشی	زیرساخت‌های هوشمند	بعد شرایطی/شرایطی/شرایطی/شرایطی
۴	مهارت‌ها و شایستگی‌ها، توسعه و مدیریت منابع انسانی، مهارت‌های حرفه‌ای، توسعه اجتماعی و حرفه‌ای	رشد حرفه‌ای	بعد راهبردی/تعاملی
۵	ارتقاء و جایگاه اجتماعی معلمان، رفاه و حمایت از معلمان، سلامت روانی	حمایت از معلمان	بعد پیامدی
۶	تعاملات و روابط اجتماعی، اخلاق و ارزش‌ها، هنجارهای اجتماعی	روابط اجتماعی	بعد راهبردی/تعاملی
۷	اعتماد و مشارکت اجتماعی، فرهنگ و سازمان	اعتماد و فرهنگ	بعد شرایطی/شرایطی/شرایطی/شرایطی
۸	عدالت آموزشی، پیشرفت تحصیلی، عدالت اجتماعی	عدالت فراگیر	بعد شرایطی/شرایطی/شرایطی/شرایطی
۹	پژوهش و توسعه علمی، اقتصاد و سرمایه‌گذاری آموزشی	پژوهش و توسعه	بعد پیامدی
۱۰	ارزشیابی و شفافیت، ساختار و فرآیندهای آموزشی	شفافیت ساختاری	بعد پیامدی

در این پژوهش، با انجام مصاحبه‌های عمیق با خبرگان و متخصصان حوزه آموزش و پرورش، ده مقوله هسته‌ای مرتبط با الگوی شایستگی دبیران شناسایی و تحلیل شد. در بخش راهبری آموزشی، مصاحبه‌شوندگان بر لزوم تحول در سیاست‌گذاری، کاهش تمرکزگرایی و افزایش مشارکت معلمان در تصمیم‌گیری تأکید کردند؛ به‌ویژه مصاحبه‌شونده شماره ۱۲ بر ضرورت سهیم شدن معلمان و کارشناسان در برنامه‌ریزی و مصاحبه‌شونده شماره ۲۰ بر تدوین سیاست‌ها بر اساس نیازهای منطقه‌ای اشاره داشت. همچنین، انتخاب مدیران توانمند و شفافیت در مدیریت از دغدغه‌های مشترک بود که در سخنان مصاحبه‌شوندگان شماره ۷ و ۱۵ منعکس شد. در حوزه نوآوری آموزشی، مصاحبه‌شوندگان بر اهمیت پژوهش، فاصله گرفتن از مدرک‌گرایی و تمرکز بر مهارت‌های کاربردی تأکید کردند (مصاحبه‌شونده شماره ۹ و ۱۸). تجهیز مدارس به فناوری‌های نوین و اصلاح فرآیند ارزیابی معلمان نیز از دیگر محورهای مطرح‌شده بود (مصاحبه‌شونده شماره ۴ و ۱۱). زیرساخت‌های هوشمند نیز به‌عنوان عاملی کلیدی در تحول آموزشی مطرح شد؛ مصاحبه‌شوندگان بر ایجاد مراکز رشد، توسعه کتابخانه‌های دیجیتال و برنامه‌ریزی راهبردی برای بهره‌برداری از فناوری تأکید داشتند (مصاحبه‌شوندگان شماره ۱۴، ۶ و ۳). در زمینه رشد حرفه‌ای، مصاحبه‌شوندگان تقویت مهارت‌های تدریس، اخلاق حرفه‌ای و مهارت‌های ارتباطی را ضروری دانستند. همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تخصصی برای معلمان مورد تأکید قرار گرفت (مصاحبه‌شوندگان شماره ۱۹، ۱۳ و ۸). حمایت از معلمان نیز محور مهمی بود؛ مصاحبه‌شوندگان بر بهبود جایگاه اجتماعی، ارتقای رفاه مالی، توجه به سلامت روانی و ایجاد امنیت شغلی برای معلمان تأکید کردند (مصاحبه‌شوندگان شماره ۱۶، ۲۳ و ۱۷). در بخش روابط اجتماعی، اهمیت تعامل سازنده میان معلمان، دانش‌آموزان و والدین، توجه به تفاوت‌های فردی و فرهنگی و تقویت همکاری تیمی مطرح شد (مصاحبه‌شوندگان شماره ۲۱، ۱۰ و ۱۵). اعتماد و فرهنگ سازمانی نیز نقش مهمی در ارتقای جایگاه معلمان و تعاملات اجتماعی ایفا می‌کند؛ به‌ویژه بازتاب مثبت رسانه‌ها، فرهنگ سازمانی حمایتی و مشارکت معلمان در تصمیم‌گیری‌ها از نظر مصاحبه‌شوندگان کلیدی بود (مصاحبه‌شوندگان شماره ۷، ۱۴ و ۳). عدالت فراگیر از منظر مصاحبه‌شوندگان به معنای توزیع عادلانه فرصت‌های یادگیری، منابع مالی و توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و معلمان بود (مصاحبه‌شوندگان شماره ۲، ۱۱ و ۲۰). در حوزه پژوهش و توسعه، ایجاد شبکه‌های پژوهشی، تجهیز مدارس به امکانات تحقیقاتی و حمایت مالی از پژوهش‌های

معلمان مورد تأکید قرار گرفت (مصاحبه‌شوندگان شماره ۱۸، ۵ و ۱۳). سرانجام، شفافیت ساختاری در ارزیابی و مشارکت معلمان در تدوین برنامه‌های درسی و ارائه بازخورد مستمر، از عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد معلمان و افزایش عدالت آموزشی بود (مصاحبه‌شوندگان شماره ۱، ۸ و ۲۲). در مجموع، این مقوله‌ها در سه دسته شرایطی (علی، مداخله‌گر و زمینه‌ای)، راهبردی/تعاملی و پیامدی طبقه‌بندی شدند و محور اصلی پژوهش، توسعه پایدار شایستگی‌های آموزشی است که با تأکید بر سیاست‌گذاری عادلانه، نوآوری، رشد حرفه‌ای، تعامل اجتماعی و حمایت ساختاری، مسیر ارتقای کیفیت آموزش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را هموار می‌سازد. در شکل ۱، الگوی شایستگی دبیران به مثابه «توسعه پایدار شایستگی‌های آموزشی» ارائه شده است.

شکل ۱. الگوی شایستگی دبیران به مثابه «توسعه پایدار شایستگی‌های آموزشی»

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف طراحی الگویی برای شایستگی‌های دبیران آموزش و پرورش ایران و با رویکرد کیفی مبتنی بر نظریه زمینه‌ای انجام شد. داده‌ها از طریق ۲۵ مصاحبه نیمه‌ساختارمند جمع‌آوری و تحلیل شدند که در فرایند کدگذاری، ۵۸۵ مفهوم اولیه به ۲۹ مقوله عمده و نهایتاً به ۱۰ مقوله هسته‌ای دسته‌بندی گردید. محور اصلی پژوهش، مقوله «توسعه پایدار شایستگی آموزشی» بود که بر اساس آن الگویی زمینه‌ای با سه بعد شرایطی، تعاملی/راهبردی و پیامدی طراحی شد. این یافته‌ها با پژوهش‌های همسو در داخل و خارج کشور همخوانی دارد؛ به‌عنوان مثال، مطالعات داخلی مانند مطهری‌نژاد و فاتحی چنار (۱۳۹۶) نشان داده‌اند که شایستگی‌های شناختی، عاطفی و مهارتی دبیران نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارند و فتوحی و همکاران (۱۴۰۲) نیز به ابعاد مختلف شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان پرداخته‌اند. در سطح بین‌المللی، گزارش‌های Darling-Hammond (2017) و UNESCO (2015) بر اهمیت سرمایه‌گذاری در توسعه حرفه‌ای معلمان تأکید می‌کنند. با این حال، برخی پژوهش‌ها مانند OECD (2019) تأکید دارند که توسعه حرفه‌ای باید متناسب با نیازهای فردی معلمان باشد و مطالعات Mansilla & Chua (2017) و Kerkhoff & Cloud (2020) نشان می‌دهند که رویکردهای نوآورانه آموزش جهانی ممکن است با چارچوب‌های سنتی سازگار نباشند. همچنین، Tichnor-Wagner et al (2019) اهمیت همدلی و تعهد به برابری جهانی را در آموزش برجسته کرده‌اند.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شایستگی دبیران فراتر از دانش تخصصی و مهارت‌های آموزشی است و شامل ابعاد عاطفی، اخلاقی، انگیزشی، باورها و شرایط محیطی و فرهنگی نیز می‌شود. مقوله مرکزی «توسعه پایدار شایستگی آموزشی» بر ضرورت به‌روزرسانی مستمر شایستگی‌ها برای پاسخگویی به تحولات اجتماعی، فناوری و نیازهای دانش‌آموزان تأکید دارد. الگوی نهایی، شایستگی دبیران را نتیجه تعامل پیچیده‌ای از ویژگی‌های فردی، روابط اجتماعی، سیاست‌ها و فرهنگ سازمانی می‌داند که این رویکرد سیستمی با نگرش‌های نوین جهانی هماهنگ بوده و بر تطبیق با نیازهای فردی، فرهنگی و اجتماعی تأکید دارد. روش کیفی و نظریه زمینه‌ای این امکان را فراهم کرد تا ابعاد عمیق و بومی

شایستگی‌ها شناسایی و الگویی همسو با استانداردهای جهانی ارائه شود. همچنین، تحولات نظام آموزشی و نیاز به توسعه مستمر شایستگی‌ها در این الگو به خوبی بازتاب یافته است.

محدودیت‌های پژوهش از جمله پیچیدگی مفهوم شایستگی، می‌تواند بر تعمیم‌پذیری یافته‌ها تأثیرگذار باشد؛ هرچند با انتخاب خبرگان متنوع و کدگذاری دقیق، این محدودیت کنترل شد. همچنین، تطبیق الگو با استانداردهای جهانی چالش‌هایی داشت، زیرا رویکردهای نوین جهانی ممکن است با چارچوب بومی کاملاً همخوانی نداشته باشند (Mansilla & Chua, 2017). با این وجود، الگو به گونه‌ای طراحی شده که ضمن حفظ سازگاری با نیازهای ملی، از رویکردهای بین‌المللی نیز بهره‌مند شود.

در نهایت، این پژوهش پیشنهاد می‌کند که در حوزه نظری، ساختارهای چندبعدی برای تحلیل شایستگی دبیران توسعه یابد و مطالعات مقایسه‌ای با سایر کشورها صورت گیرد. همچنین، بررسی تأثیر رویکردهای نوین آموزشی مانند یادگیری ترکیبی ضروری است. در حوزه کاربردی، طراحی برنامه‌های توسعه حرفه‌ای مبتنی بر یادگیری مادام‌العمر، ایجاد سیستم‌های ارزیابی مستمر و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی توصیه می‌شود. از منظر راهبردی نیز، تدوین سیاست‌های کلان برای توسعه پایدار شایستگی‌ها، اصلاح نظام ارزشیابی معلمان و تقویت همکاری‌های بین‌المللی در آموزش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

پیام نهایی این پژوهش این است که الگوی طراحی شده می‌تواند به عنوان چارچوبی مؤثر برای تحول در توسعه حرفه‌ای معلمان در ایران مورد استفاده قرار گیرد و زمینه‌ساز بهبود کیفیت آموزش و ارتقای عملکرد دبیران شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

مشارکت نویسندگان

مشارکت نویسندگان در مقاله مستخرج از رساله دکتری تخصصی به شکل زیر است:

نویسنده اول: تهیه و آماده‌سازی داده‌ها، انجام مصاحبه و گردآوری داده‌ها، کدگذاری داده‌ها، تحلیل داده‌ها، تحلیل و تفسیر اطلاعات و نتایج، تهیه پیشنویس مقاله

نویسنده دوم: استاد راهنمای رساله دکتری تخصصی، طراحی پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی و کنترل نتایج، اصلاح، بازبینی و نهایی‌سازی مقاله

نویسنده سوم: استاد مشاور رساله دکتری تخصصی، مشارکت در طراحی پژوهش، نظارت بر پژوهش، مطالعه و بازبینی مقاله

تعارض منافع

این مقاله تعارض منافع ندارد.

حامی مالی

مقاله حاضر بدون حمایت مالی انجام شده است.

سپاسگزاری

از تمام مشارکت‌کنندگان پژوهش به خاطر همکاری در اجرای پژوهش حاضر سپاسگزاری می‌شود.

منابع

- جاویدان، ل.، علی اسماعیلی، ع.، و شجاعی، ع. ا. (۱۳۹۷). تدوین الگوی ویژگی ها و شایستگی های معلمی بر اساس اسناد بالادستی آموزش و پرورش. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۲ (ویژه‌نامه)، ۱۱۲۳-۱۱۳۶. https://www.jiera.ir/article_65045.html
- حسینی قوام‌آباد علیا، س. ف.، امیرحسینی، س. ا.، و نودری، و. (۱۴۰۱). تدوین الگوی عوامل فردی-روانی و فرهنگی مؤثر بر جانشین‌پروری در معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش. مطالعات روان‌شناسی ورزشی، ۱۰ (۳۹)، ۱۹۵-۲۲۰. <https://doi.org/10.22089/SPSYJ.2021.10353.2144>
- حسینی لرگانی، س. م. و مجتبی‌زاده، م. (۱۴۰۰). طراحی و اعتباریابی الگوی کیفیت آموزشی برای دانشگاه‌های کشور. مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، ۱۴ (۲)، ۲۵۸-۲۲۱. <https://doi.org/10.52547/MPES.14.2.221>
- دیبايي صابر، م.، عباسی، ع.، فتحی‌واجارگاه، ک.، و صفایی موحد، س. (۱۳۹۹). تبیین مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش ایران. پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۱۳ (۲)، ۱۰۹-۱۲۳. <https://doi.org/10.22070/tr.2017.13.2.109>
- رضایت، غ.، و صادق بیگی، م. (۱۳۹۷). تدوین الگوی شایستگی های دبیران دبیرستان های دولتی ایران. نوآوری‌های آموزشی، ۱۷ (۱)، ۷۵-۱۰۴. https://noavaryedu.oerp.ir/article_79140.html?lang=en
- رضایی، م. (۱۳۹۸). شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان: گذشته، حال، آینده. تعلیم و تربیت، ۳۵ (۲)، ۱۲۹-۱۵۰. URL: <http://qjoe.ir/article-1-1813-150-129>
- زارعی، م. ا.، و الله کرمی، آ. (۱۴۰۱). شناسایی مؤلفه‌های شایستگی معلمان و ارائه چهارچوبی جهت ارزشیابی آنان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۶ (۵۶)، ۹۱-۱۰۴. https://www.jiera.ir/article_148908_3341f4d495a676511cdc15cbf476ebc15.pdf
- زربخش، ع.، علم، ش.، و ضرغامی، م. (۱۳۹۸). شناسایی و تبیین مدل توانمندسازی منابع انسانی در وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران (مطالعه موردی: دبیران تربیت بدنی). مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۶۲ (ویژه روانشناسی)، ۷۳۲-۷۴۹. <https://doi.org/10.22038/mjms.2020.15583>
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. (۱۳۹۰). مصوبه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. بازبای شده در تاریخ ۷ اردیبهشت ۱۴۰۴ از <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/805637>
- سیفی، ع.، پورکریمی، ج.، و نامداری پژمان، م. (۱۴۰۲). طراحی الگوی شایستگی های حرفه ای معلمان راهنمای کارورزی دانشگاه فرهنگیان. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۱۲ (۴)، ۴۲۳-۴۵۹. <https://doi.org/10.48310/pma.2023.3458>
- طاهرپور کلاتری، ح. ا.، زاهدی، س. م.، و دیناروند، ح. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر شایستگی مدیران مدارس شهرستان دورود بر عملکرد آنان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۱ (۱۱)، ۱۱۵-۱۳۶. <https://doi.org/10.22011.1.23831324.1389.4.11.6.9>
- عسکری متین، س.، و کیانی، غ. (۱۳۹۷). الگوی معیار صلاحیت حرفه‌ای معلمی در تراز جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی - پژوهشی تعلیم و تربیت، ۳۴ (۲)، ۹-۳۰. <http://qjoe.ir/article-1-1055-fa.html>
- فتحی، م.، سعدی پور، ا.، ابراهیمی قوام، ص.، و دلاور، ع. (۱۴۰۲). شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و ارائه مدل مفهومی در تراز جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی تربیت اسلامی، ۱۸ (۴)، ۱۲۵-۱۴۶. <https://doi.org/10.30471/EDU.2023.9191.2725>
- کشاوری، یوسف و بیدختی، علی اکبر. (۱۴۰۰). تدوین و آزمون الگوی آموزش شهروندی جهانی در نظام آموزش و پرورش ایران. اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۷ (۱)، ۱۱۳-۱۳۶. <https://doi.org/10.22051/jontoe.2020.32377.3101>
- مطهری‌نژاد، ح.، و فاتحی چنار، ف. (۱۳۹۶). نقش شایستگی‌های حرفه‌ای دبیران ریاضی در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان مدارس عادی و خاص. نشریه علمی آموزش و ارزشیابی، ۱۰ (۳۸)، ۵۱-۷۷. <https://sanad.iau.ir/Journal/jinev/Article/972570>

References

- Dibaei Saber, M., Abbasi, E., Fathi Vajargah, K., & Safaei Movahed, S. (2020). Explaining the components of teachers' professional competence and analyzing its position in the upstream documents of Iran's education system. *Teaching and Learning Research*, 13(2), 109-123. <https://doi.org/10.22070/tr.2017.13.2.109> (in Persian)
- Askari Matin, S., & Kiyaani, G. (2018). A standard model for measuring professional competencies of teachers in the Islamic Republic of Iran. *Quarterly Journal of Education*, 34(2), 9-30. <http://qjoe.ir/article-1-1055-fa.html> (in Persian)
- Bahmannia, H., Malaki, H., & Khosravi, M. (2020). Designing a model for teacher competencies in elementary education. *Iranian journal of educational sociology*, 3(3), 123-131. <https://doi.org/10.52547/ijes.3.3.123> (in Persian)

- Boyatzis, R. E. (1991). *The competent manager: A model for effective performance*. John Wiley & Sons. https://www.researchgate.net/publication/247813294_The_Compentent_Manager_A_Model_For_Effective_Performance
- Chen, W., Huang, Z., Peng, B., Li, L., & Chen, J. (2025). Teacher competency and work engagement among secondary school physical education teachers: the multiple mediating roles of occupational stress, emotional exhaustion, and professional achievement. *Frontiers in Psychiatry, 16*, 1530413. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2025.1530413>
- Corbin, J., & Strauss, A. (2021). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory—SAGE Research Methods*. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://library.atu.kz/files/50909.pdf>
- Darling-Hammond, L. (2017). Teacher education around the world: What can we learn from international practice?. *European journal of teacher education, 40*(3), 291-309. <https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1315399>
- Fathi, M., Saadipour, E., Ebrahimi Ghavam, S., & Dalaver, A. (2023). Identification of dimensions and components of teachers' professional competencies and presenting a conceptual model in alignment with the Islamic Republic of Iran. *Islamic Education Quarterly, 18*(46), 125-146. <https://doi.org/10.30471/EDU.2023.9191.2725> (in Persian)
- Fithriani, F., Darmiah, D., AK, W. W., Syabuddin, S., & Sulaiman, S. (2025). Professionalism Competency of Public Islamic Senior High School (Man) Teachers in Welcoming the Era of the Industrial Revolution 4.0 In Aceh. *Journal Ilmiah Islam Futura, 24*(2), 561-578. <https://doi.org/10.22373/jiif.v24i2.11131>
- Fundamental Reform Document of Education. (2011). Ratification of the Fundamental Reform Document of Education. Retrieved April 27, 2025, from <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/805637> (in Persian)
- Gholami, K., Salehi Omran, E., Izadi, S., & Saffar Heidari, H. (2019). Developing a Standard Model of Teachers' Professional Competence on the Basis of High Level Documents in Iran. *Iranian journal of educational sociology, 2*(2), 44-59. <https://doi.org/10.29252/ijes.2.2.44> (in Persian)
- Hartono, R., Rifani, S. A. C., Jamilah, S., & Ozturk, O. T. (2025). Developing innovative learning media using Wordwall Application to foster teachers' competency. *Journal of Educational Management and Instruction, 5*(1), 39-51. <https://doi.org/10.22515/jemin.v5i1.9859>
- Hosseini Rezāyat, G., & Sādeq Beygi, M. (2018). Developing a competency model for teachers of Iranian public high schools. *Journal of Educational Innovations, 17*(1), 75-104. https://noavaryedu.oerp.ir/article_79140.html?lang=e (in Persian).
- Hosseini Largani, S. M., & Mojtabazadeh, M. (2021). Designing and Validation of Instructional Quality Model for Universities in Iran. *Journal of Management and Planning In Educational System, 14*(2), 221-258. <https://doi.org/10.52547/MPES.14.2.221> (in Persian).
- Javidan, L., Ali Esmaeeli, A., & Shojaee, A. A. (2018). Compiling a template of teacher attributes and competencies based on upstream education documents. *Journal of Research in Educational Systems, 12*(Special Issue), 1123-1136. https://www.jiera.ir/article_65045.html (in Persian).
- Kelchtermans, G., & Vandenbergh, R. (1994). Teachers' professional development: A biographical perspective. *Journal of curriculum studies, 26*(1), 45-62. <https://doi.org/10.1080/0022027940260103>
- Kerkhoff, S. N., & Cloud, M. E. (2020). Equipping teachers with globally competent practices: A mixed methods study on integrating global competence and teacher education. *International Journal of Educational Research, 103*, 101629. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2020.101629>
- Khorrooshi, P., Isfahany, A. R. N., Mirshahjafari, S. E., & Mosapour, N. (2016). Explaining Ideal Teacher Competences in the Islamic Republic of Iran--Based on the Revolutionary Documentations of Its Education and Pedagogical System. *International Education Studies, 9*(12), 148-156. <http://dx.doi.org/10.5539/ies.v9n12p148>
- Mansilla, V. B., & Chua, F. S. (2017). Signature pedagogies in global competence education: Understanding quality teaching practice. In S. Choo, D. Sawch, A. Villanueva (Eds.), *Educating for the 21st century: Perspectives, policies and practices from around the world*, (pp. 93-115). https://doi.org/10.1007/978-981-10-1673-8_5

- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "intelligence." *American Psychologist*, 28(1), 1–14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>
- Medley, D. M., & Crook, P. R. (1980). Research in teacher competency and teaching tasks. *Theory into practice*, 19(4), 294-301. <https://doi.org/10.1080/00405848009542915>
- Motahari-Nejad, H., & Fatehi Chenar, F. (2017). The role of professional competencies of mathematics teachers in predicting the mathematical achievement of students in regular and specialized schools. *Journal Of Education and Evaluation*, 10(38), 51-77. <https://sanad.iau.ir/Journal/jinev/Article/972570> (in Persian)
- Neskovic, V., Oliveira, C., Raz, A., Bromley, L., & Jovanovic, G. (2025). Competency-based training in anaesthesiology: train the trainers first. A descriptive cross-sectional survey by the committee of the European Society of Anaesthesiology and Intensive Care (ESAIC) Teach the Teachers Masterclass. *Frontiers in Medicine*, 11, 1512308. <https://doi.org/10.3389/fmed.2024.1512308>
- Nordhaug, O. (1998). Competence specificities in organizations: a classificatory framework. *International Studies of Management & Organization*, 28(1), 8-29. <https://doi.org/10.1080/00208825.1998.11656725>
- OECD. (2019). *TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en>
- Olson, C. O., & Wyett J. L. (2000). Teachers need affective competencies. *Education*, 120(4), 741–741. <https://link.gale.com/apps/doc/A63815693/AONE?u=anon~472210a1&sid=googleScholar&xid=4654c7dd>
- Zarbaksh, A., Alam, S., & Zarghami, M. (2019). Identification and explanation of the human resource empowerment model in the Ministry of Education of the Islamic Republic of Iran (Case study: Physical education teachers). *Mashhad University of Medical Sciences Journal*, 62 (Special Issue: Psychology), 732–749. <https://doi.org/10.22038/mjms.2020.15583> (in Persian).
- Qian, G., Decheng, L., & Duobin, D. (2024). Construction of Competency Model for Vocational College Teachers Based on Delphi Method. *The Theory and Practice of Innovation and Entrepreneurship*, 7(4), 85. <http://www.cxcybjb.com/EN/>
- Radhakrishnan, G. (2014). Sampling in mixed methods research. *International Journal of Advances in Nursing Management*, 2(1), 24-27. <https://ijanm.com/HTMLPaper.aspx?Journal=International%20Journal%20of%20Advances%20in%20Nursing%20Management;PID=2014-2-1-7>
- Reis, D. A., Fleury, A. L., & Carvalho, M. M. (2021). Consolidating core entrepreneurial competences: toward a meta-competence framework. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 27(1), 179-204. <https://doi.org/10.1108/IJEBR-02-2020-0079>
- Rezaai, M. (2019). Teachers' professional competencies: Past, present, and future. *Quarterly Journal of Education*, 35(2), 129-150. <http://qjoe.ir/article-1-1813-fa.html> (in Persian).
- Seyfi, A., Pourkarimi, J., & Namdari Pejman, M. (2023). Designing a model of professional competencies for internship mentore's of Farhangian University. *Educational and Scholastic studies*, 12(4), 423-459. <https://doi.org/10.48310/pma.2023.3458> (in Persian)
- Shu, Z., Muangman, P., Tipanark, P., & Putwattana, P. (2024). Teachers' Competency Model of Art Design Universities in Shenyang City Liaoning Province. *Journal of Modern Learning Development*, 9(9), 99-114. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/view/276944>
- Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard educational review*, 57(1), 1-23. <https://doi.org/10.17763/haer.57.1.j463w79r56455411>
- Spencer, L. M., & Spencer, P. S. M. (2008). *Competence at Work models for superior performance*. John Wiley & Sons. <https://www.wiley.com/en-us/Competence+at+Work%3A+Models+for+Superior+Performance-p-9780471548096>
- Sulbidin, A. M., & Awang, H. (2024). The Structural Relationship Between Principal's Instructional Leadership, Teacher Commitment and Teacher Self-Efficacy in Program Vokasional Menengah Atas (PVMA) in Malaysia. *Online Journal for TVET Practitioners*, 9(2), 1-15. <https://penerbit.uthm.edu.my/ojs/index.php/oj-tp/article/view/18263>

- Taherpour Kalantari, H., Zahedi, S. M., & Dinarvand, H. (2010). Investigating the impact of school principals' competencies on their performance in Doroud County. *Research in Educational Systems*, 4(11), 115–136. [20.1001.1.23831324.1389.4.11.6.9](https://doi.org/10.1001.1.23831324.1389.4.11.6.9) (in Persian)
- Thornberg, R. (2012). Informed grounded theory. *Scandinavian journal of educational research*, 56(3), 243-259. <https://doi.org/10.1080/00313831.2011.581686>
- Tichnor-Wagner, A., Parkhouse, H., Glazier, J., & Cain, J. M. (2019). *Becoming a globally competent teacher*. Ascd. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://files.ascd.org/pdfs/publications/books/Becoming-a-Globally-Competent-Teacher-Sample-Chapters.pdf>
- Unesco. (2015). *Education for All 2000-2015: achievements and challenges*. Unesco. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-for-all-2000-2015-achievements-and-challenges-gmr-2015-en.pdf>
- Utaminingsih, S., Sundari, S., & Mirana, A. E. (2024). The Professional Competency Development Model of Science Teachers through Learning Leadership. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia*, 13(1), 40-54. <https://doi.org/10.15294/jpii.v13i1.48477>
- Wen, X., Law, K. L. S., & Gooi, L. M. (2025). A Conceptual Framework for University Teachers' Job Performance in Henan, China: Integrating a Competency Model and the Mediating Role of Perceived Organizational Support. *International Journal of Management, Finance and Accounting*, 6(1), 350-379. <https://doi.org/10.33093/ijomfa.2025.6.1.12>
- Wen, X., Law, K. L. S., & Gooi, L. M. (2025). A Conceptual Framework for University Teachers' Job Performance in Henan, China: Integrating a Competency Model and the Mediating Role of Perceived Organizational Support. *International Journal of Management, Finance and Accounting*, 6(1), 350-379. <https://doi.org/10.33093/ijomfa.2025.6.1.12>
- Yang, Z., & Hu, Y. (2024). The Model Construction of Curriculum Ideological and Political Competency of College Mental Health Teachers. *Advances in Education, Humanities and Social Science Research*, 12(1), 295-295. <https://doi.org/10.56028/aehtsr.12.1.295.2024>
- Yuan, Y., Chuang, N. K., & Gregory, A. M. (2017). An evaluation of essential revenue management competencies: Similarities and differences between practitioners and educators. *Journal of Revenue and Pricing Management*, 16, 513-526. <https://doi.org/10.1057/s41272-017-0105-1>
- Zarei, M. A. & Allahkarami, A. (2022). Identify the components of teachers' competence and Provide a framework for evaluating them. *Journal of Research in Educational Systems*, 16(56), 91-104. https://www.jiera.ir/article_148908_3341f4d95a676511cdc15cbf476ebc15.pdf (in Persian)